

Obama i l'altre somni americà

- El gran repte dels EUA és entendre's amb l'islam i solucionar el conflicte d'Israel amb Palestina

ALFONSO S. PALOMARES*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 22.06.09

Tenim el guió, ara només falta rodar la pel·lícula. Aquest serà el gran desafiament de Barack Obama, dels líders àrabs i del món islàmic, així com dels europeus i dels representants d'altres llocs de la Terra. Les paraules, com a portadores d'idees, són importants, són el principi i els fonaments, són la teoria per a la pràctica.

Obama les va pronunciar en una geografia on van néixer les tres religions del Llibre. Tres religions i tres llibres. Per a totes tres, al principi va ser la paraula, i Déu era aquesta paraula. Després va venir la història. Aquests tres llibres fundadors són una cosa així com els grans magatzems de l'esperit: a cada un hi ha frases i pensaments que serveixen per recolzar les tesis i els comportaments més diversos, i, sobretot, n'hi ha per defensar la guerra i per construir la pau.

Al llarg de la història, les sures alcoràniques i els versicles bíblics que més es van llegir i es van practicar van ser els que recolzaven la violència i el combat. No només per llançar unes religions contra unes altres, sinó també per destrossar-se entre elles mateixes.

Per això el president dels Estats Units va insistir que no hem de ser presoners del passat sagnant, sinó d'aquell en què hi va haver moments d'entesa i de col·laboració. I llavors va citar els temps lluminosos del

califat cordovès, quan musulmans, jueus i cristians van conviure en la diversitat de les seves creences.

Des del punt de vista literari, el discurs d'Obama va ser enlluernador, d'una geometria verbal carregada de cor i de sentiment. Va ser un discurs dirigit als musulmans. Per això va ressaltar tots els valors positius de l'islam i les seves aportacions a la cultura al llarg dels segles.

També va citar sures en què s'invita a la pau, a la justícia i a la convivència. Va al·ludir als estereotips negatius que es tenen des dels Estats Units cap a l'islam i des del món islàmic cap als Estats Units. Va parlar com a president dels Estats Units i com el gran líder mundial que li reconeixem que és; per això hi ha raons per sospitar que on deia els Estats Units es podia entendre el conjunt d'Occident que qualifiquem genèricament de cristià. Fins i tot, en una ocasió, ho va dir de manera explícita. Els estereotips enfront de l'islam són anàlegs a tot Occident, com també ho són els dels països islàmics enfront del món occidental.

S'ha alimentat massa odi en les dues cultures durant segles. Per això, el gran repte d'Obama és canviar el sentit de la història, buscar l'entesa i no fomentar el rebuig. Una tasca enorme. Al ressaltar els valors de l'islam, també va assenyalar el fanatisme assassí d'Al-Qaida i el violent radicalisme islàmic, un radicalisme que s'ha de neutralitzar amb el suport de l'islam i dels països islàmics. Combatre el terrorisme ha de ser una tasca comuna que contribuirà a esborrar els prejudicis que contra els musulmans van alimentar els atemptats de l'11 de setembre del 2001.

Els focus de les tensions i les violències més greus que hi ha al món se situen en el paisatge de les geografies islàmiques, i en tots hi estan

implicats d'una manera directa els Estats Units. Per superar aquestes tragèdies i aquests conflictes, els Estats Units necessiten la col·laboració directa dels països musulmans i, més concretament, dels àrabs.

L'opció de la guerra de l'Iraq va ser una opció bèl·lica equivocada, però ara els Estats Units no poden abandonar aquell país de la mà de Déu, ja que si ho fessin donaria el triomf als extremistes. També volen marxar de l'Afganistan, però no poden entregar el país al fanatisme cruel dels talibans. El mateix passa al Pakistan, on han de tallar l'avanç del talibanisme sanguinari.

Però el conflicte que té unes característiques més singulars és el que enfronta israelians i palestins. A Israel i Palestina. Aquest conflicte ha alimentat diverses guerres i moltes violències, però sobretot ha aixecat murs d'odi difícils d'enderrocar. És una lluita de dos pobles en una mateixa terra, però es dona la circumstància que aquesta terra és tres vegades sagrada. Sagrada per a les tres religions, i això dona al tràgic enfrontament unes dimensions teològiques que enverinen les arrels mundials de la convivència.

Solucionar-ho s'ha convertit en un objectiu irrenunciable per a Barack Obama, i en el seu discurs ha dissenyat les grans línies del seu pla de pau per al Pròxim Orient. Així mateix, va assenyalar que per aconseguir-ho necessitava el suport de tot aquest món al qual es dirigia des del Caire. El punt final està a establir dos estats sobirans, no un Estat supeditat a un altre.

Per recórrer aquest camí, exigeix als palestins que reconeixin Israel i renunciïn a la violència. Per la seva part, a Israel li exigeix que aturi els assentaments. Després vindrà molta lletra menuda i molta lletra gran. Negociacions en aquest terreny impossible que és la teologia; negociacions per situar unes fronteres segures, discussions sobre cada pedra de Jerusalem, sobre la permanència o l'abandonament dels assentaments. Sobre les aigües, també sagrades, del Jordà.

Massa murs s'han d'enderrocar. Però hi ha una nova percepció en l'opinió pública mundial i en les opinions públiques d'Israel i de Palestina. Hi ha la percepció que Obama té la ferma determinació de fer-ho.

* Periodista.